

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator kontroli bezpieczeństwa (541316)

Pracownicy ochrony osób i mienia

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator kontroli bezpieczeństwa (541316)

Pracownicy ochrony osób i mienia

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator kontroli bezpieczeństwa (541316)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [573]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://unsplash.com/photos/-6L78OUtJmY> [dostęp:31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Kontrolowanie ruchu osobowego w obiektach chronionych	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Kontrola ruchu bagażowego, towarowego i pojazdów w obiektach wymagających szczególnej ochrony	10
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Dbanie o bezpieczeństwo pasażerów i personelu pracującego na terenie terminala	11
3.5. Kompetencje społeczne	12
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	13
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONAŁENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	16
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	17
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator kontroli bezpieczeństwa 541316

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Kontroler bezpieczeństwa.
- Pracownik kontroli.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5414 Security guards.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertski:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Anna Kaczorowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Grzegorz Ptaszyński – Straż Miejska, Gdańsk.
- Daniel Rakowski – Ochrona Trzy Żagle, Gdańsk.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Agnieszka Skowrońska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Ewa Jasińska – Zespół Szkół Skórzano-Odzieżowych, Stylizacji i Usług, Radom.
- Beata Służalska – Społeczna Akademia Nauk, Kielce.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Leszek Lesiński – Szkoła Policealna dla Dorosłych, Białystok.
- Grażyna Mrozińska-Hotło – Zespół Szkół Elektronicznych, Lublin.

Data(rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator kontroli bezpieczeństwa pracuje w wewnętrznych służbach ochrony oraz w firmach zajmujących się obsługą i bezpieczeństwem obiektów chronionych, m.in. portów lotniczych, składów celnych, portów morskich. Praca związana jest z kontrolą bezpieczeństwa pasażerów, bagażu kabinowego, rejestrowanego, towarów cargo¹.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator kontroli bezpieczeństwa wykonuje pracę o charakterze usługowym, mającą na celu zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających i pracujących na terenie obiektów chronionych, a także dbanie o bezpieczeństwo mienia poprzez kontrolowanie ruchu osobowego oraz ruchu pojazdów na terenie podległym ochronie.

Osoba w tym zawodzie wykonuje pracę mającą na celu zapewnienie bezpieczeństwa poprzez kontrolowanie bagażu kabinowego i rejestrowanego pasażerów oraz zabezpieczanie dostępu do obiektów i obszarów chronionych. W szczególnych przypadkach praca operatora kontroli bezpieczeństwa obejmuje także kontrolowanie przesyłek towarów-cargo.

Sposoby wykonywania pracy

Praca **operatora kontroli bezpieczeństwa** polega m.in. na:

- kontrolowaniu ruchu osób³ na terenie obiektów podlegających ochronie,
- sprawdzaniu wnoszonych i wnoszonych przedmiotów na teren i z terenu chronionego,
- weryfikowaniu zawartości bagażu i przesyłek, towaru-cargo,
- obsłudze bramek wykrywających metal,
- obsłudze ręcznego wykrywacza metali,
- podejmowaniu działań zgodnie z procedurami i instrukcjami na wypadek zaistniałych zdarzeń,
- prowadzeniu wymaganej dokumentacji (np. książka wejścia-wyjścia, gospodarka kluczami², dziennik zmiany, książka służb⁴ itp.),
- organizowaniu stanowiska pracy zgodnie z zasadami BHP, ochrony ppoż. i ergonomii.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejszem pracy **operatora kontroli bezpieczeństwa** są głównie obiekty zamknięte z wydzielonymi pomieszczeniami lub stanowiskami. Operator kontroli bezpieczeństwa pracuje w pozycji stojącej oraz siedzącej. Pracuje zarówno w budynku, jak i na wolnym powietrzu. W przypadku budynków są to pomieszczenia ze sztucznym oświetleniem. Na powietrzu pracuje przy oświetleniu naturalnym, jak i sztucznym, w zależności od pory dnia.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator kontroli bezpieczeństwa w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- komputer z typowym oprogramowaniem biurowym oraz specjalistycznym wspomagającym prowadzenie kontroli ludzi i przedmiotów,
- środki łączności: telefon stacjonarny, telefon komórkowy, radiotelefon,
- urządzenie RTG do kontroli przesyłek i bagażu,
- bramkę wykrywającą metal,
- skaner ciała,
- ręczny wykrywacz metalu.

Organizacja pracy

Operator kontroli bezpieczeństwa, w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań i liczby zatrudnionych pracowników w danej instytucji, może wykonywać pracę indywidualnie lub w zespole. Kontakt z innymi członkami zespołu odbywa się najczęściej w formie ustnej bądź korespondencyjnie (zazwyczaj poczta elektroniczna). Organizacja pracy uzależniona jest również od stopnia specyfiki oraz przeznaczenia obsługiwanego obiektu.

Praca może odbywać się w trybie jedno-, dwu- lub trzymianowym, z dopuszczalnym czasem pracy 12 godzin, z zachowaniem miesięcznego okresu rozliczenia. W większości instytucji praca operatora kontroli bezpieczeństwa odbywa się w trybie ciągłym, w tym w niedzielę i święta. Praca nie wymaga częstych wyjazdów.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator kontroli bezpieczeństwa wykonując swoje obowiązki służbowe narażony jest m.in. na:

- stres psychiczny, którego przyczyną jest odpowiedzialność za dozorowany obiekt i bezpośredni kontakt z klientem,
- agresję ze strony osób kontrolowanych,
- zagrożenia związane z atakiem terrorystycznym,
- promieniowanie rentgenowskie w związku z pracą z urządzeniami RTG do kontroli przesyłek i bagażu,
- osłabienie wzroku, którego przyczyną jest praca przy komputerze, monitorze, RTG bagażu oraz nieodpowiednie oświetlenie.

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć:

- choroby narządu wzroku,
- choroby zwyrodnieniowe kręgosłupa.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator kontroli bezpieczeństwa** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- zręczność rąk i palców,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- ostrość słuchu,
- refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności organizacyjne,
- zdolność do podzielności uwagi i spostrzegawczości,
- zdolność do samodzielnego podejmowania decyzji,
- łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej,
- predyspozycje do pracy w szybkim tempie,
- uzdolnienia rachunkowe,
- dobra pamięć;

w kategorii cech osobowościowych

- dokładność,
- odporność na stres,
- odpowiedzialność,
- rzetelność,
- sumienność,
- samodzielność,
- samokontrola,
- komunikatywność,
- uprzejmość,
- asertywność.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do wykonywania zawodu **operator kontroli bezpieczeństwa** wymagany jest dobry stan zdrowia, potwierdzony badaniem lekarskim wynikającym ze stosunku pracy, stwierdzającym brak przeciwwskazań do pracy jako operatora kontroli bezpieczeństwa.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są m.in.:

- niektóre choroby psychiczne,
- wady wzroku i słuchu, niepoddające się korekcji,

- znaczna dysfunkcja kończyn dolnych i górnych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** preferowane jest wykształcenie średnie w zawodzie szkolnym pokrewnym, np. technik ochrony fizycznej osób i mienia.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Pracę w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu,
- uzyskała doświadczenie w trakcie pracy,
- odbyła szkolenie zorganizowane w miejscu pracy lub w wyspecjalizowanym ośrodku szkoleniowym w zakresie obowiązków pracownika ochrony fizycznej.

Podjęcie pracy w zawodzie operator kontroli bezpieczeństwa ułatwia:

- dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe w szkolnym pokrewnym zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia,
- świadectwo potwierdzające kwalifikację MS.03 Ochrona osób i mienia, wyodrębnioną w zawodzie technik ochrony fizycznej osób i mienia.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu w zawodzie operator kontroli bezpieczeństwa mogą być między innymi:

- suplementy Europass (w języku polskim i angielskim) do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- zaświadczenie o wpisie na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej⁵,
- legitymacja osoby dopuszczonej do posiadania broni obiektywnej „B”⁶, jeżeli wymaga tego specyfika pracy,
- zaświadczenie o ukończeniu kursu potwierdzającego przygotowanie teoretyczne i praktyczne w zakresie samoobrony oraz technik interwencyjnych⁷,
- ważny certyfikat operatora kontroli bezpieczeństwa (wydawany przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego) – jeżeli wymaga tego specyfika pracy.

WAŻNE:

Wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego dokonuje właściwy Komendant Wojewódzki Policji, ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której wpisywane dane dotyczą.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Nowozatrudniony pracownik bez doświadczenia w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** zaczyna pracę jako asystent operatora. Następnie może awansować na stanowisko, na którym ponosi

osobistą odpowiedzialność za realizację zadań kontrolnych (nazwa stanowiska jest uzależniona od wielkości oraz specyfiki danej instytucji).

Kolejnym etapem rozwoju kariery operatora kontroli bezpieczeństwa jest awans na stanowisko związane z zarządzaniem oraz nadzorem nad zespołem zajmującym się kontrolą bezpieczeństwa w danym obiekcie/instytucji. Na tym stanowisku wymagane jest na ogół wyższe wykształcenie.

Możliwość dalszego rozwoju zawodowego można uzyskać poprzez:

- ukończenie studiów I oraz II stopnia np. na kierunku bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo wewnętrzne,
- uczestniczenie w specjalistycznych kursach i szkoleniach z zakresu samoobrony, obsługi urządzeń kontrolnych, cyberbezpieczeństwa,
- rozszerzenie swoich kompetencji zawodowych poprzez podejmowanie kształcenia lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzania kompetencji zawodowych przydatnych w zawodzie operator kontroli bezpieczeństwa, wchodzących w skład zawodu szkolnego pokrewnego technik ochrony fizycznej osób i mienia, w zakresie kwalifikacji MS.03 Ochrona osób i mienia.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl/oraz> Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Funkcjonariusz Biura Ochrony Rządu	541301
Portier	541306
Pracownik ochrony fizycznej	541307
Strażnik gminny / miejski	541312
Strażnik straży marszałkowskiej	541313
Funkcjonariusz straży ochrony kolei	541314
Technik ochrony fizycznej osób i mienia ⁵	541315
Pracownik obsługi monitoringu	541317

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Monitorowanie ruchu osób wchodzących i wychodzących z obiektów chronionych zgodnie z procedurami.
- Z2 Współpracowanie ze Służbą Celno-Skarbową oraz ze Strażą Graniczną w zakresie określonym w regulaminach.

- Z3 Weryfikowanie zawartości bagażu kabinowego oraz rejsowego przed wejściem na pokład środka komunikacji.
- Z4 Weryfikowanie zawartości przesyłek towarowych zgodnie z procedurami obowiązującymi dla danego rodzaju transportu.
- Z5 Kontrolowanie dostępu i bezpieczeństwa pojazdów na terenie obiektów chronionych.
- Z6 Kontrolowanie bezpieczeństwa pasażerów komunikacji publicznej w oparciu o system monitoringowy.
- Z7 Kontrolowanie dostępu do obiektów i obszarów chronionych.
- Z8 Powiadamianie odpowiednich służb o sytuacjach mogących zagrażać bezpieczeństwu osób i mienia w obiektach chronionych.
- Z9 Informowanie przełożonych o wszystkich istotnych zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo obiektu i przebywających w jego obrębie osób.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Kontrolowanie ruchu osobowego w obiektach chronionych

Kompetencja zawodowa Kz1: Kontrola ruchu osobowego w obiektach chronionych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Monitorowanie ruchu osób wchodzących i wychodzących z obiektów chronionych zgodnie z procedurami	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady kontrolowania ruchu osób wchodzących i wychodzących z terminala; - Wykaz pracowników i osób upoważnionych do wejścia i przebywania na terenie terminala; - Zasady obsługi urządzeń wykrywających metal; - Regulaminy i przepisy obowiązujące na terenie terminala; - Zasady organizowania stanowiska pracy zgodnie z przepisami BHP, sanitarno-epidemiologicznymi, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz zasadami ergonomii.	- Kontrolować ruch osób wchodzących i wychodzących z terminala; - Rozpoznawać osoby uprawnione do wejścia i przebywania na terenie terminala na podstawie wykazu; - Obsługiwać urządzenia wykrywające metal; - Stosować przepisy wynikające z regulaminów obowiązujących na terenie terminala; - Organizować stanowisko pracy zgodnie z przepisami BHP, sanitarno-epidemiologicznymi, ochrony ppoż., ochrony środowiska, ergonomii.

Z2 Współpracowanie ze Służbą Celno-Skarbową oraz ze Strażą Graniczną w zakresie określonym w regulaminach	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady współpracy ze Służbą Celno-Skarbową oraz Strażą Graniczną; - Procedury postępowania Służby Celno-Skarbowej i Straży Granicznej; - Zapisy regulaminu dotyczące obowiązku powiadamiania służb.	- Współpracować z Służbą Celno-Skarbową oraz Strażą Graniczną; - Działać zgodnie z procedurami postępowania Służby Celno-Skarbowej i Straży Granicznej; - Stosować zapisy regulaminu dotyczące powiadamiania służb.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Kontrola ruchu bagażowego, towarowego i pojazdów w obiektach wymagających szczególnej ochrony

Kompetencja zawodowa Kz2: Kontrola ruchu bagażowego, towarowego i pojazdów w obiektach wymagających szczególnej ochrony obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Weryfikowanie zawartości bagażu kabinowego oraz rejsowego przed wejściem na pokład środka komunikacji	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady kontrolowania bagażu kabinowego i rejsowego; - Przepisy regulujące zawartość bagażu; - Zasady obsługi urządzeń wykrywających metal i prześwietlających bagaż; - Sposoby wykrywania przedmiotów niebezpiecznych i zakazanych do przewozu w bagażu.	- Kontrolować bagaż kabinowy i rejsowy zgodnie z obowiązującymi zasadami; - Stosować przepisy regulujące zawartość bagażu; - Obsługiwać urządzenia wykrywające metal i prześwietlające bagaż; - Wykrywać przedmioty niebezpieczne i zakazane do przewozu w bagażu kabinowym.

Z4 Weryfikowanie zawartości przesyłek towarowych zgodnie z procedurami obowiązującymi dla danego rodzaju transportu	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady kontrolowania przesyłek towarów-cargo; - Przepisy regulujące zawartość przesyłek towarów-cargo; - Zasady obsługi urządzeń wykrywających metal i prześwietlających bagaż; - Sposoby wykrywania przedmiotów niebezpiecznych i zakazanych do przewozu w przesyłkach towarowych cargo.	- Kontrolować przesyłki towarowe cargo zgodnie z obowiązującymi zasadami; - Stosować przepisy regulujące zawartość przesyłek towarowych cargo; - Obsługiwać urządzenia wykrywające metal i prześwietlające bagaż; - Wykrywać przedmioty niebezpieczne i zakazane do przewozu w przesyłkach towarowych cargo.

Z5 Kontrolowanie dostępu i bezpieczeństwa pojazdów na terenie obiektów chronionych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady kontrolowania dostępu pojazdów na terenie obiektu chronionego; - Zasady kontrolowania pojazdów; - Przepisy regulujące kontrolowanie pojazdów; - Zasady obsługi urządzeń do kontroli pojazdów; - Sposoby wykrywania przedmiotów niebezpiecznych i zakazanych w pojazdach.	- Kontrolować ruch pojazdów na terenie obiektu chronionego; - Kontrolować pojazdy zgodnie z obowiązującymi zasadami; - Stosować przepisy regulujące kontrolowanie pojazdów; - Obsługiwać urządzenia kontrolujące pojazdy; - Wykrywać przedmioty niebezpieczne i zakazane w pojazdach.

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Dbanie o bezpieczeństwo pasażerów i personelu pracującego na terenie terminala

Kompetencja zawodowa Kz3: Dbanie o bezpieczeństwo pasażerów i personelu pracującego na terenie terminala obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Kontrolowanie bezpieczeństwa pasażerów komunikacji publicznej w oparciu o system monitoringowy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i sposoby przeprowadzenia kontroli osobistej zgodnie z obowiązującymi przepisami; - Zasadę obsługi ręcznego wykrywacza metali; - Zasadę obsługi bramek wykrywających metal; - Potrzebę podejmowania działań zgodnie z procedurami i instrukcjami na wypadek zaistniałych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu pasażerom i personelowi pracującemu na terenie terminala.	- Przeprowadzać kontrolę osobistą zgodnie z obowiązującymi przepisami; - Korzystać z ręcznego wykrywacza metalu zgodnie z jego przeznaczeniem; - Obsługiwać bramki wykrywające metal zgodnie z ich przeznaczeniem; - Podejmować działania zgodnie z procedurami i instrukcjami na wypadek zaistniałych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu pasażerom i personelowi pracującemu na terenie terminala.
Z7 Kontrolowanie dostępu do obiektów i obszarów chronionych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady kontrolowania dostępu do obiektów i obszarów chronionych; - Przepisy regulujące dostęp do obiektów i obszarów chronionych; - Instrukcje obsługi i przeznaczenie urządzeń związanych z kontrolą dostępu do obiektów i obszarów chronionych.	- Kontrolować ruch osób i pojazdów do obiektów i obszarów chronionych; - Stosować przepisy regulujące dostęp do obiektów i obszarów chronionych; - Obsługiwać urządzenia związane z kontrolą dostępu do obiektów i obszarów chronionych.
Z8 Powiadamianie odpowiednich służb o sytuacjach mogących zagrażać bezpieczeństwu osób i mienia w obiektach chronionych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady powiadamiania odpowiednich służb (np. policji, straży pożarnej, pogotowia ratunkowego, służb technicznych, administratora obiektu) o sytuacjach mogących zagrażać bezpieczeństwu osób i mienia w obiektach chronionych; - Zasady używania systemów alarmowych; - Zasady ewakuacji i drogi ewakuacji; - Usytuowanie głównych zaworów wody, gazu oraz wyłączników prądu; - Procedury postępowania na wypadek niepożądanych zdarzeń (kradzieży, pożaru, awarii maszyn i urządzeń).	- Powiadamiać odpowiednie służby (np. policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, służby techniczne, administratora obiektu) o sytuacjach mogących zagrażać bezpieczeństwu osób i mienia w obiektach chronionych; - Rozpoznawać zagrożenia po włączeniu się urządzeń alarmowych; - Kierować ewakuacją obiektu do chwili przybycia straży pożarnej, policji; - Zamykać zawory/wyłączniki w razie awarii instalacji wodnych, gazowych, elektrycznych; - Działać zgodnie z procedurami postępowania na wypadek niepożądanych zdarzeń (kradzieży, pożaru, awarii maszyn i urządzeń).

29 Informowanie przełożonych o wszystkich istotnych zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo obiektu chronionego i przebywających w jego obrębie	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady informowania przełożonych o wszystkich istotnych zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo obiektu chronionego i przebywających tam osób; - Zasady obsługi i użytkowania przewodowych i bezprzewodowych urządzeń łączności.	- Zawiadamiać przełożonych o wszystkich istotnych zdarzeniach mających wpływ na bezpieczeństwo obiektu chronionego i przebywających tam osób; - Komunikować się z pracownikami za pomocą środków łączności.

3.5. Kompetencje społeczne

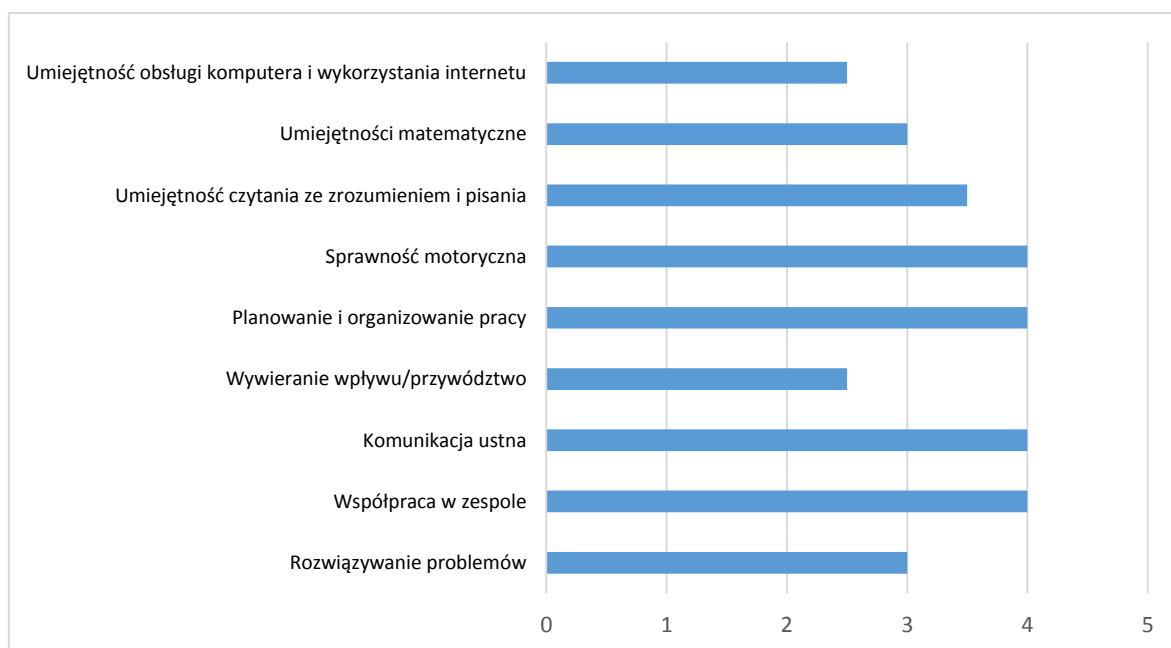
Pracownik w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za kontrolowanie ruchu przemieszczających się osób do i z obiektów oraz obszarów chronionych, a także za kontrolowanie bagażu.
- Współpracowania pod kierunkiem przełożonego, w zorganizowanych warunkach, w zakresie kontrolowania ruchu osób i bagażu.
- Podnoszenia swoich kompetencji zawodowych w kontekście zmian prawnych, nowych rozwiązań technicznych i zagrożeń wynikających ze specyfiki pracy w zakresie kontroli bezpieczeństwa.
- Oceniania działań, w których uczestniczy i ponoszenia odpowiedzialność za ich skutki.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **operator kontroli bezpieczeństwa**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **operator kontroli bezpieczeństwa**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator kontroli bezpieczeństwa może ubiegać się o pracę m.in. w:

- portach lotniczych,
- składach celnych,
- portach morskich,
- muzeach,
- sądach, prokuraturze,
- przedsiębiorstwach prywatnych,
- budynkach administracji państwowej.

Obecnie (2019 r.) według Barometru zawodów zapotrzebowanie na pracowników wykonujących zawód operator kontroli bezpieczeństwa jest zrównoważone i kształtuje się na stałym poziomie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**:
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку->

praca
Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator kontroli bezpieczeństwa można uzyskać podejmując:

- kształcenie w szkole policealnej, w zawodzie szkolnym pokrewnym technik ochrony fizycznej osób i mienia,
- szkolenie w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego w zakresie kwalifikacji MS.03 Ochrona osób i mienia, w zawodzie szkolnym pokrewnym technik ochrony fizycznej osób i mienia.

Kształcenie w zakresie kwalifikacyjnego kursu zawodowego (dla dorosłych) mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie szkolnym pokrewnym technik ochrony fizycznej osób i mienia potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Szkolenie

Operator kontroli bezpieczeństwa kształcony jest w formie kursów. Kandydat do wykonywania zawodu powinien być wpisany na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej oraz posiadać dokumentację, potwierdzającą ukończenie kursu operatora kontroli bezpieczeństwa.

Od 2014 Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego uregulował przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów na operatorów kontroli bezpieczeństwa, oraz powoływanie Komisji egzaminacyjnej do przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na operatorów kontroli bezpieczeństwa.

Kursy szkoleniowe dla operatorów kontroli bezpieczeństwa organizują:

- pracodawcy, na własne potrzeby (dla kandydatów do pracy i pracowników),
- producenci urządzeń alarmowych oraz monitoringu,
- firmy szkoleniowe zajmujące się organizacją kursów dla kadry technicznej, biorącej udział w obsłudze systemów zabezpieczeń.

Przykładowo tematyka szkoleń może dotyczyć:

- nowych technologii systemów zabezpieczeń,
- samoobrony,
- komunikacji interpersonalnej oraz technik negocjacyjnych.

Organizatorzy tych szkoleń potwierdzają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** jest zróżnicowane i wynosi najczęściej od 2200 zł do 3500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń miesięcznych brutto kształtuje się przy tym (ramowo) następująco:

- w przypadku osób bez doświadczenia w zakresie od 2200 zł do 2500 zł,
- po kilku latach pracy, uzyskaniu pewnego doświadczenia, w przedziale od 2500 zł do 3500 zł.

Na wysokość wynagrodzenia najczęściej mają wpływ:

- wielkość i rodzaj firmy,
- wykształcenie, wiedza i umiejętności pracownika,
- staż pracy,
- region zatrudnienia,
- sytuacja na lokalnym rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator kontroli bezpieczeństwa** aktualnie nie jest możliwe zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

W świetle obowiązujących obecnie przepisów (2018 r.) operator kontroli bezpieczeństwa musi legitymować się wpisem na listę kwalifikowanych pracowników ochrony i tym samym spełniać wymogi zdrowotne określone przepisami szczególnymi w ustawie o ochronie osób i mienia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, osoba ubiegająca się o wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony składa oświadczenie, że nie jest osobą niepełnosprawną w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub nie posiada orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy wydanego przez właściwy organ rentowy albo przedstawia dokumenty potwierdzające orzeczony stopień niepełnosprawności, inwalidztwa lub niezdolności do pracy.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 300/2008 z dnia 11 marca 2008 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie ochrony lotnictwa cywilnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 2320/2002 (Dz. U. UE L 97 z 09.04.2008, s. 72).
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1834).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1839, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2213, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 100, poz. 1024).

Literatura branżowa:

- Grenda B., Nowak J.: Wybrane problemy zarządzania kryzysowego w organizacjach lotniczych. Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2012.
- Klich E.: Bezpieczeństwo lotów w transporcie lotniczym. Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, Radom 2010.
- Krystek R.: Koncepcja Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa Transportu w Polsce. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2010.
- Łuczak K.: Zarządzanie bezpieczeństwem w lotnictwie cywilnym. Uniwersytet Śląski, Katowice 2016.
- Siadkowski A., Tomasik A.: Bezpieczeństwo i ochrona lotnictwa cywilnego. Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa, Poznań 2012.
- Zabłocki E.: Lotnictwo cywilne. Port lotniczy, szkolenie lotnicze, loty próbne, zasoby obronne lotnictwa cywilnego. Wydawnictwo AON, Warszawa 2009.
- Zieliński M.: Bezpieczeństwo w porcie lotniczym. „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej” 2010, nr 4(183).
- Żylicz M.: Prawo lotnicze międzynarodowe, europejskie i krajowe. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badania w Polsce: <https://barometrzwodow.pl/polska/plakaty/prognozy-na-2018-rok>
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Forum służb ochrony: <http://www.ochronaforum.eu/viewtopic.php?t=12005>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie (kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.) technik ochrony fizycznej osób i mienia 541315: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/541315.pdf
- Opis egzaminu na operatora kontroli bezpieczeństwa (OKB): <http://www.ulc.gov.pl/pl/ochrona/szkolenia-z-ochrony/egzamin-na-okb>
- Polski Klub Lotniczy <http://pkl.org.pl/publikacje-3>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wymagania do egzaminu na operatora kontroli bezpieczeństwa: <https://www.infor.pl/akt-prawny/U32.2013.019.0000044,decyzja-nr-17-prezesa-urzedu-lotnictwa-cywilnego-w-sprawie-regulaminu-przeprowadzania-egzaminu-dla-operatorow-kontroli-bezpieczenstwa-o-ktorych-mowa-w-pkt-11231-11233-zalacznika-do-rozporzadzenia-komi.html>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: http://kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Cargo	ładunek statku morskiego lub samolotu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/sjp/cargo;2552992.html [dostęp: 31.10. 2018]
2	Gospodarka kluczami	Przyjmowanie, przechowywanie i wydawanie kluczy za potwierdzeniem odbioru zgodnie z wykazem osób upoważnionych do pobierania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://mojafirma.infor.pl/moto/logistyka/magazynowanie/696596,System-zarzadzania-kluczami-w-magazynie.html [dostęp: 31.10. 2018]
3	Kontrola ruchu osób	Czynność polegająca na kontroli wchodzących, przebywających i wychodzących osób na podstawie wykazu osób upoważnionych do wejścia na teren chroniony oraz kontrola wnoszonego i wynoszonego mienia z chronionego obiektu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Krystek R.: Koncepcja Zintegrowanego Systemu Bezpieczeństwa Transportu w Polsce. Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, Warszawa 2010
4	Książka służb	Dokument opisujący zaistniałe zdarzenia i wykonane czynności w trakcie trwania służby/dyżuru.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.katowice.sa.gov.pl/container/ZP/13_13/KdsP_236_13_13_Zalacznik_1_Zakres_obowiazkow.pdf [dostęp: 31.10. 2018]
5	Kwalifikowany pracownik ochrony fizycznej	Pracownik posiadający wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19971140740 [dostęp: 31.10. 2018]

6	Legitymacja osoby uprawnionej do posiadania broni z wpisem „B”	Legitymacja upoważniająca według celu posiadania broni i innych uprawnień do ochrony bezpieczeństwa innych osób oraz mienia wydana przez komendanta wojewódzkiego policji ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której wydanie legitymacji dotyczy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://bip.gdansk.kwp.policja.gov.pl/KPG/kwalifikowani-pracownik/21219,Dopuszczenie-do-posiadania-broni.html [dostęp: 31.10. 2018]
7	Techniki interwencyjne	Metody działania przeznaczone dla osób posiadających uprawnienia do stosowania środków przymusu bezpośredniego, w tym: użycie siły fizycznej jako środka przymusu bezpośredniego w postaci chwytów transportowych, obezwładniających, blokowanie ciosów, przechwytywanie ramienia, stosowanie dźwigni, użycie środka przymusu w postaci kajdanek, posługiwanie się pałką służbową.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.piotrwickowski.com/pliki/skrypt_ochrona.pdf [dostęp: 31.10. 2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.